

JUDr. Roman Heinz, Ph.D.
ředitel Krajského úřadu
Jihomoravského kraje
Žerotínovo náměstí 3
BRNO

K zajištění aplikace zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, **v y d á v á m**

P Ř Í K A Z

K OCHRANĚ OZNAMOVATELŮ (WHISTLEBLOWING)

I.

V roce 2019 byla na úrovni Evropské unie přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23.10.2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále také „směrnice“). Směrnice ukládá členským státům přijmout nezbytná opatření na ochranu oznamovatelů (whistleblowerů), kteří stanoveným způsobem oznámí informace o protiprávním jednání, o nichž se dozvěděli v souvislosti s prací.

Za účelem transpozice směrnice byl přijat zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, který je účinný od 01.08.2023 (dále jen „zákon“). Zákon ukládá vybraným subjektům povinnost zavést tzv. vnitřní oznamovací systém (VOS) a nastavit procesy vyřizování, zpracovávání a uchovávání oznámení od oznamovatelů v rámci VOS.

II.

A. Základní pojmy:

1. **Vnitřní oznamovací systém (VOS)** - představuje souhrn postupů a nástrojů, které slouží k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti oznamovatele a dalších osob, ochraně informací uvedených v oznámení a komunikaci s oznamovatelem.
2. **Externí oznamovací systém (EOS)** - systém zřízený Ministerstvem spravedlnosti, které přijímá a posuzuje oznámení, poskytuje metodickou, poradenskou a odbornou pomoc ve věcech ochrany oznamovatelů a plní další úkoly stanovené zákonem.
3. **Oznamovatelem** je fyzická osoba, která se v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností dozvěděla o protiprávním jednání, které
 - a) má znaky trestného činu,
 - b) má znaky přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč,
 - c) porušuje zákon, nebo
 - d) porušuje jiný právní předpis nebo předpis Evropské unie v oblasti
 1. finančních služeb, povinného auditu a jiných ověřovacích služeb, finančních produktů a finančních trhů,

2. daně z příjmů právnických osob,
3. předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
4. ochrany spotřebitele,
5. souladu s požadavky na výrobky včetně jejich bezpečnosti,
6. bezpečnosti dopravy, přepravy a provozu na pozemních komunikacích,
7. ochrany životního prostředí,
8. bezpečnosti potravin a krmiv a ochrany zvířat a jejich zdraví
9. radiační ochrany a jaderné bezpečnosti,
10. hospodářské soutěže, veřejných dražeb a zadávání veřejných zakázek,
11. ochrany vnitřního pořádku a bezpečnosti, života a zdraví,
12. ochrany osobních údajů, soukromí a bezpečnosti sítí elektronických komunikací a informačních systémů,
13. ochrany finančních zájmů Evropské unie (čl. 325 Smlouvy o fungování Evropské unie), nebo
14. fungování vnitřního trhu (čl. 26 odst. 1 a 2 Smlouvy o fungování Evropské unie) včetně ochrany hospodářské soutěže a státní podpory podle práva Evropské unie,

a tuto skutečnost oznámila prostřednictvím VOS, EOS nebo uveřejněním, případně přímo příslušným orgánům veřejné moci (např. policejní orgán, státní zástupce, orgán správního trestání).

Prostřednictvím VOS může oznámení podat osoba, která pro JMK vykonává práci či jinou obdobnou činnost ve smyslu § 2 odst. 3 písm. a), b), h) nebo i) zákona. Jedná se o zaměstnance, osoby vykonávající dobrovolnickou činnost nebo odbornou praxi či stáž. Práci nebo jinou obdobnou činností se rozumí také ucházení se o uvedené pozice.

Od jiných osob KrÚ v souladu s § 9 odst. 2 písm. a) a písm. b) bodu 3. zákona oznámení nepřijímá, mohou však využít EOS. Ochrana před odvetnými opatřeními je poskytována oznamovateli a osobám uvedeným v § 4 odst. 2 písm. a) až h) zákona.

4. **Odvetné opatření** je jakékoli přímé či nepřímé jednání nebo opomenutí, k němuž dochází v pracovním kontextu, je vyvolané podáním oznámení prostřednictvím VOS, EOS nebo uveřejněním, případně oznámením přímo příslušným orgánům veřejné moci a které oznamující osobě působí nebo může způsobit neoprávněnou újmu.

B. Ochrana oznamovatele:

1. Oznamovatel má podle zákona nárok na ochranu, pokud:
 - a) měl oprávněné důvody se domnívat, že oznámené informace o porušení byly v době oznámení pravdivé (oznamovatel nesmí učinit oznámení vědomě nepravdivé) a že tyto informace spadaly do stanovené oblasti (čl. II písm. A odst. 3 tohoto příkazu),
 - b) podal v souladu se zákonem oznámení buď prostřednictvím VOS, EOS, nebo za podmínek stanovených zákonem oznámení uveřejnil, případně oznámení podal přímo jiným příslušným orgánům veřejné moci.
2. Hlavním ochranným opatřením je zákaz uplatnění odvetného opatření vůči oznamovateli a dalším fyzickým i právnickým osobám (např. kolegům, pomocníkům oznamovatele, osobám oznamovateli blízkým, právnickým osobám, jejichž společníkem je oznamovatel atd.).
3. Oznamovateli se zaručuje zachování důvěrnosti, a to jak ohledně totožnosti oznamovatele a případně dalších dotčených osob, tak i ohledně jakýchkoliv informací uvedených v oznámení, za podmínek stanovených zákonem.

C. Vnitřní oznamovací systém a činnost příslušné osoby:

1. Příslušná osoba:
 - a) přijímá a posuzuje důvodnost oznámení učiněného prostřednictvím VOS,

- b) navrhuje ŘKrÚ opatření k nápravě nebo předejití protiprávnímu stavu v návaznosti na podané oznámení, ledaže by tímto postupem mohlo dojít k prozrazení totožnosti oznamovatele nebo osoby podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) zákona,
 - c) plní pokyny ŘKrÚ, ledaže ohrožují nebo maří výkon její činnosti podle tohoto zákona,
 - d) postupuje při výkonu své činnosti nestranně,
 - e) zachovává mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděla při výkonu své činnosti, a to i po jejím ukončení,
 - f) vede evidenci oznámení,
 - g) je oprávněna požadovat součinnost od zaměstnanců KrÚ (poskytnutí vysvětlení, vydání listin nebo jiných důležitých věcí nezbytných pro posouzení) a vstupovat do kanceláří a dalších prostor KrÚ.
2. Oznámení lze podat:
- a) písemně na adresu KrÚ, Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno (obálka musí být označena slovy „WHISTLEBLOWING – pouze k rukám příslušné osoby“);
 - b) elektronicky na e-mailovou adresu whistleblowing@jmk.cz;
 - c) telefonicky na telefonním čísle 541 655 555 (telefonický hovor bude se souhlasem oznamovatele nahráván);
 - d) na žádost oznamovatele osobně v budově KrÚ, Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82 Brno, 1. patro, kancelář č. 142 nebo 143. Osobní setkání lze s příslušnými osobami domluvit předem na výše uvedeném e-mailu nebo telefonním čísle. Příslušná osoba je povinna přijmout osobní oznámení nejpozději do 14 dnů ode dne, kdy o to oznamovatel požádá. O podaném oznámení bude se souhlasem oznamovatele sepsán písemný záznam.
3. Příslušnými osobami byli určeni:
- JUDr. Hana Šulová, kontrolorka OSPVK OKP
Mgr. Iveta Kalábová, vedoucí OSVPK OKP
Mgr. Iveta Salneková, kontrolorka OSVPK OKP
4. O přijatých oznámeních se vede elektronická evidence, do které mají přístup pouze příslušné osoby. Jednotlivá podání budou evidována v systému GINIS a to s řízeným přístupem pro příslušné osoby.
5. Anonymní oznámení (tedy ta oznámení, která neobsahují údaje o jménu, příjmení a datu narození, nebo jiné údaje, z nichž by bylo možné dovodit totožnost oznamovatele), jsou pouze evidována a uchovávána. Oznamovateli a osobám uvedeným v § 4 odst. 2 písm. a) až h) zákona náleží ochrana podle zákona a jiných právních předpisů od okamžiku, kdy jejich totožnost vyjde najevo tomu, kdo je může vystavit odvetnému opatření.
6. Postup příslušné osoby po podání oznámení:
- Do 7 dnů od přijetí oznámení příslušná osoba písemně vyrozumí oznamovatele o přijetí oznámení. Příslušná osoba následně posoudí důvodnost oznámení a do 30 dnů ode dne přijetí oznámení písemně vyrozumí oznamovatele o výsledcích posouzení (lhůta může být až dvakrát prodloužena v případech skutkově nebo právně složitých; o prodloužení lhůty včetně důvodů takového postupu příslušná osoba oznamovatele písemně vyrozumí). Uvedená písemná vyrozumění oznamovateli zasílána nebudou, pokud oznamovatel výslovně požádal příslušnou osobu, aby ho nevyrozumívala, nebo pokud je zřejmé, že by vyrozuměním došlo k prozrazení totožnosti oznamovatele jiné osobě. Příslušná osoba oznamovatele písemně vyrozumí také tehdy, jestliže zjistí, že se nejedná o oznámení podle zákona.

D. Externí oznamovací systém:

Podání oznámení prostřednictvím EOS není podmíněno předchozím využitím VOS. Lze tedy využít přímo EOS. Možnosti, jak lze konkrétně podat oznámení prostřednictvím EOS, jsou uvedeny na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti (<https://oznamovatel.justice.cz/chci-podat-oznameni/>); využít lze např. „zabezpečený formulář pro učinění oznámení“, telefonické spojení (tel.: 221 997 840), e-mail (oznamovatel@msp.justice.cz).

III.

Závěrečná ustanovení

1. Tento příkaz je závazný pro všechny zaměstnance JMK zařazené do KrÚ.
2. Tento příkaz nabývá účinnosti dnem 03.02.2025.
3. Tento příkaz se vydává na dobu neurčitou.
4. Druhé vydání 450/IŘA nahrazuje první vydání 450/IŘA účinné od 01.08.2023.

V Brně dne 27. 01. 2025

JUDr. Roman Heinz, Ph.D.

v z. Ing. Ivo Minařík, MPA, Ing. Ivo Minařík, MPA, v. r.

Zpracovala: JUDr. Hana Šulová, OKP, JUDr. Hana Šulová, v. r.

Ověřil: Mgr. Radomír Zimek, OKP

v z. Mgr. Iveta Kalábová, OKP, Mgr. Iveta Kalábová, v. r.

Rozdělovník: *všechny odbory KrÚ, Útvar interního auditu*